

Brandpunt van cultuurhistorie

Informatiedocument Cultuur Brielle

Gemeente Brielle

BMC
Concept 23 augustus 2017
J.J. Weemstra en C. Wijn

INHOUD

HOOFDSTUK 1	DOEL, PROCES EN DILEMMA'S	2
	1.1 Inleiding	2
	1.2 Doelen en resultaten	2
	1.3 Uitwerking	3
HOOFDSTUK 2	CONTEXT	5
	2.1 Inleiding	5
	2.2 Trends en ontwikkelingen in de cultuursector	5
	2.3 Nationaal cultuurbeleid: hoofdlijnen en wetgeving	6
	2.4 Effecten van bezuinigingen	7
	2.5 Hoofdlijnen cultuurbeleid van de provincie Zuid-Holland	8
	2.6 Hoofdlijnen gemeentelijk cultuurbeleid	9
	2.7 Cultuurbeleid 2006-2010	11
	2.8 Huidige uitgaven voor cultuur	11
HOOFDSTUK 3	ONTWIKKELPERSPECTIEF	14
	3.1 Collegeprogramma	14
	3.2 Rol van de gemeente	14
	3.3 Koersdocument Sociaal Domein 4 decentralisaties	14
	3.4 Strategisch economische visie	15
	3.5 Beleidsplan Historisch Museum Den Briel 2017-2023	16
	3.6 Cultuurhuis en Bibliotheek-op-School	17
	3.7 Gebiedsvisie Zwartewaal	18
HOOFDSTUK 4	OPGAVEN	20
	4.1 Sterkte/zwakte-analyse	20
	4.2 Thema's	21
BIJLAGE 1	DE CULTUURNOTA 2007-2010: DE SPEERPUNTEN EN WAT ERVAN TERECHT KWAM	22
BIJLAGE 2	GEMEENTELIJKE UITGAVEN VOOR CULTUUR	26
BIJLAGE 3	OVERZICHT VAN GEÏNTERVIEWDE PERSONEN	27

Hoofdstuk 1 Doel, proces en dilemma's

1.1 Inleiding

Het college van Brielle besloot in 2016 dat het hoog tijd was voor een nieuwe cultuurnota. Hiermee moet richting worden gegeven aan bestaande en nieuwe initiatieven in de gemeente. Ook moet de nota een **afwegingskader** bieden voor de keuzes die nu en in de nabije toekomst moeten worden gemaakt op het gebied van kunst en cultuur. Daarbij moet de verbinding worden gelegd met de sociaaleconomische opgaven waarvoor Brielle staat. Er is behoefte aan een visie en een instrumentarium dat ervoor zorgt dat Brielle de juiste keuzes maakt en ervoor zorgt dat iedereen meedoet of kan meedoen. Cultuur staat niet op zichzelf.

De laatste nota kunst en cultuur Brielle besloeg de periode 2007-2010. Er hebben zich sindsdien allerlei ontwikkelingen voorgedaan die om een nieuw beleidskader vragen, zoals:

- De wens om Brielle meer op de kaart te zetten,
- De verbinding met en kansen voor de lokale economie,
- De activiteiten van en initiatieven door de stichting kunst en cultuur,
- De komst van het cultuurhuis, met één programmering van kunst en cultuur, onderscheiden naar jeugd en volwassenen en begeleid door twee programmaraden en een coördinator.
- Het uitrollen van bibliotheek op school,
- Subsidieaanvragen, zoals de Mattheus Passion,
- De relatie met andere beleidsterreinen zoals het sociaal domein.

Daarnaast zal de huidige beleidsmedewerker kunst en cultuur medio 2017 de gemeente wegens pensionering verlaten, reden om extra aandacht te geven aan de continuïteit van kennis en informatie. Tevens is het de bedoeling om dat natuurlijke moment te gebruiken om de beleidsportefeuille kunst en cultuur over te hevelen naar de sector samenleving. De burgemeester heeft in zijn nieuwjaarstoespraak op 4 januari 2017 van de komst van deze nota gewag gemaakt.

1.2 Doelen en resultaten

De bestuursopdracht stelt voor dat de nota:

- a. een inventarisatie bevat van het kunst en cultuur - leven in Brielle anno 2017, met inbegrip van de gemeentelijke inbreng erin en de facilitering ervan;
- b. kunst en cultuur in brede zin betreft, inclusief het erfgoedbeleid en evenementen (evenals in de vorige nota 2007-2010);
- c. inzicht geeft in relevante trends en ontwikkelingen voor de komende jaren;
- d. een beeld schetst van de gedachten, opvattingen en wensen die er in de (Brielse) samenleving terzake spelen;
- e. aanbevelingen bevat voor het beleid van de komende jaren.

Uiteindelijk streven we naar het volgende resultaat:

- Een beleidsagenda die beleidskaders en inspiratie geeft om deze doelen te bereiken
- Een proces waarin inwoners, instellingen en belanghebbenden worden gestimuleerd bij te dragen aan de bovengenoemde doelen.
- Een advies over de gemeentelijke bijdrage aan (samenhangende) activiteiten en voorzieningen.
- Een (hernieuwd) afwegingskader voor nieuwe culturele aanvragen.

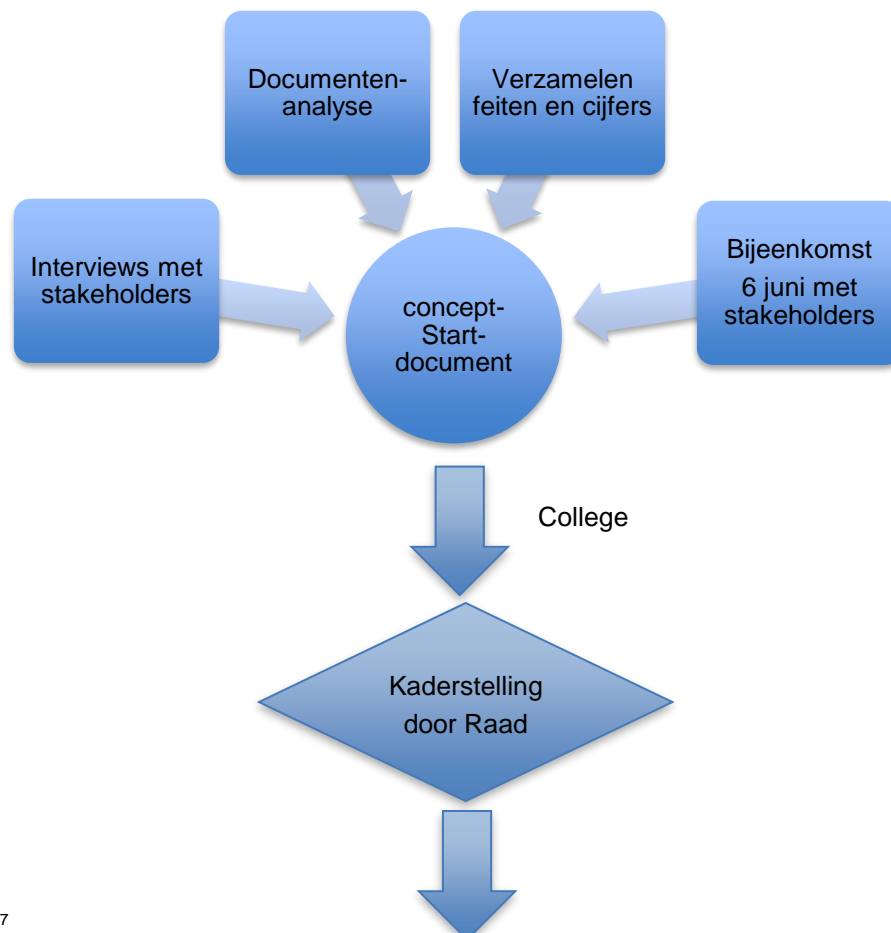
1.3 Uitwerking

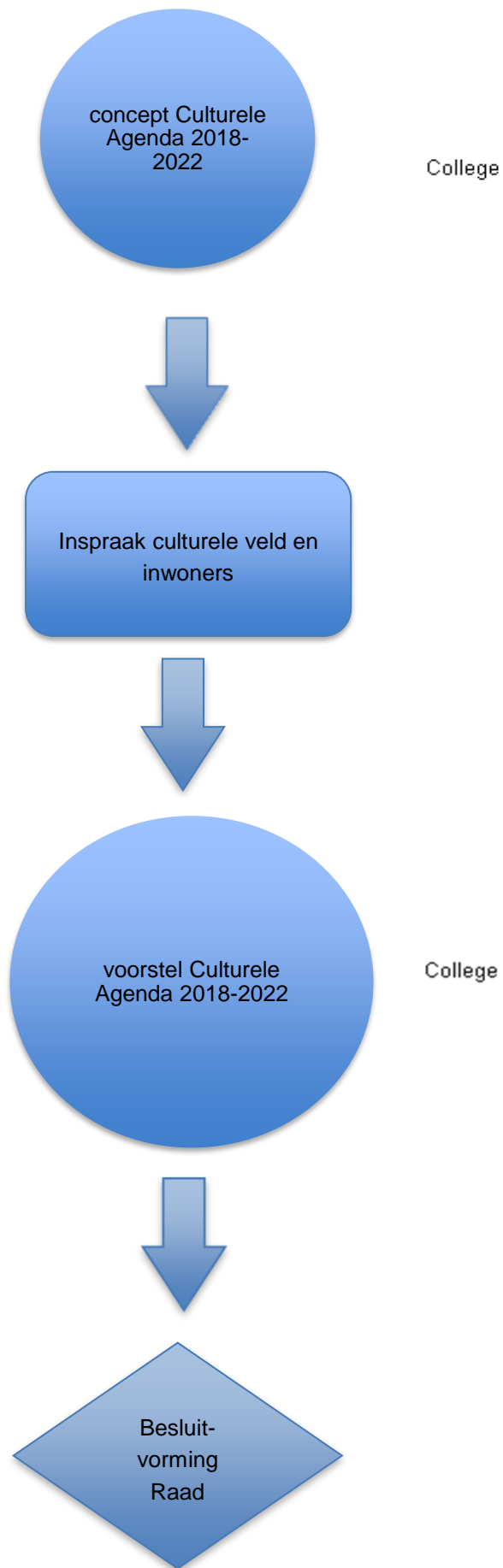
BMC is gevraagd dit traject te verzorgen. Het ontwikkelen van de agenda verloopt in verschillende stappen.

Het eerste deel van het proces (mei – juni 2017) richt zich op het verzamelen van input voor de beleidsvorming. Deze input wordt verzameld via gesprekken, documentenanalyse en het bijeenbrengen van feiten en cijfers. De uitkomsten van de eerste fase zijn vervat in het onderhavige startdocument. Doel hiervan is dat iedereen die bij de visieontwikkeling betrokken is, van eenzelfde referentiekader wordt voorzien.

Na vaststelling van dit Startdocument worden langs verschillende wegen ideeën opgehaald voor de toekomstige beleidsuitvoering. Deze ideeën worden vertaald in een concept van de toekomstige culturele agenda. Deze agenda wordt door het College vastgesteld en aan de raad voorgelegd.

Hieronder geven wij het proces schematisch weer:

Hoofdstuk 2 Context

2.1 Inleiding

Wie Brielle benadert vanuit Oostelijke richting via de A15, omringd door de industrie van Europoort en de Botlek, krijgt het gevoel dat Brielle wat geïsoleerd gelegen is. Eenmaal aangekomen wordt je meer dan beloofd: Brielle heeft haar bijzondere cultuur-historisch profiel als vestingstad weten te behouden en te benadrukken. De breed aanwezige cultuurhistorie, de kleinschaligheid van het aanbod en de aanwezige *couleur locale* door de vele monumentale panden geven de binnenstad een sfeervolle uitstraling. Het verraadt een belangrijke rol voor kunst en cultuur, wat Brielle veel onderscheidend vermogen en toeristische aantrekkingskracht oplevert. Dit hoofdstuk laat zien in welk (omgevings)licht deze rol gezien kan worden

2.2 Trends en ontwikkelingen in de cultuursector

Op basis van onderzoeken van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) alsmede andere publicaties en onze eigen bevindingen in andere steden signaleren wij een aantal trends die actueel zijn voor de culturele sector. Deze trends bepalen de richting waarin de sector zich beweegt.

Trends

- De opkomst van de media-maatschappij: interactiviteit en mobiel bereik worden steeds belangrijker.
- Het publiek is door de audiovisuele media gewend geraakt aan een hoog kwaliteitsniveau en is daarom kritischer geworden als het gaat om levende kunstuitingen.
- De vrijetijdsmarkt kent grote concurrentie tussen de aanbieders; deze concurrentie zal de komende jaren verder toenemen, mede omdat de hoeveelheid vrije tijd van de Nederlanders beperkt is (gemiddeld 45 uur per week).
- Cultuurconsumenten vertonen zappedrag en zoeken in het aanbod naar (uitingen van) identiteit en authenticiteit.
- De verworvenheden van de 'verzorgingsstaat' nemen af en de eigen verantwoordelijkheid voor burgers neemt diensgevolg toe.

Deze algemene trends vertalen zich naar concrete ontwikkelingen die dagelijks *in gemeenten* te zien zijn:

- Clustering van culturele voorzieningen in één gebouw of complex (cultuurhuizen, kunstclusters). Ambitie: programmatische, ruimtelijke en organisatorische meerwaarde bereiken door clustering van functies. En: voor minder geld meer publiek bereiken.
- Nadrukkelijker onderscheid tussen stedelijke culturele functies (uitgaan, levendigheid, profilering/aantrekkelijkheid binnenstad) versus culturele functies in de wijk. Culturele functies op het gebied van educatie en informatie (bibliotheken, centra voor de kunsten) worden steeds vaker geïntegreerd in multifunctionele centra en brede scholen, terwijl theaters, festivals en musea over het algemeen beter gedijen in een (binnen-)stedelijke context.

- Cultuurinstellingen worden door de steden in toenemende mate benut voor stadspromotie en citybranding.
- Regionalisering. In het licht van bezuinigingen proberen steeds meer overheden basisvoorzieningen voor de eigen inwoners operationeel te houden; anderzijds proberen overheden specifiek aanbod (zoals theaters en musea) vanuit het oogpunt van kostenreductie deze taken te regionaliseren.
- Er is een groeiend besef bij overheden dat we veel geld in gebouwen steken waardoor we maar weinig budget hebben voor het gebruik daarvan.

Voor wat betreft de *culturele infrastructuur* (het geheel aan culturele organisaties en cultuurgebouwen), zien wij de volgende trends:

- In samenhang met clustering van accommodaties, zien we ook bundeling van organisaties. Soms in de vorm van samenwerkingsverbanden waarin backoffice-taken worden gebundeld, bijvoorbeeld ten aanzien van gebouwbeheer, inkoop, systeembeheer en administratieve taken; soms ook verdergaand.
- Onder druk van bezuinigingen worden culturele organisaties gedwongen minder afhankelijk te worden van subsidies en meer draagvlak te zoeken bij bedrijfsleven (sponsoring) en de bevolking (hogere particuliere bijdragen, meer vrijwilligerswerk). Er is sprake van stijgende marketingbudgetten in de strijd om de gunst van het publiek.
- Flexibilisering van de organisatie. Veel organisaties proberen toe te groeien naar een kleine(re) kern van vaste professionals, met daaromheen een flexibele schil van freelancers, vrijwilligers en samenwerkingspartners. De toekomst lijkt te zijn aan flexibele netwerkorganisaties.
- Nieuwe samenwerkingsvormen op het snijvlak van publiek en privaat. Steeds vaker zien we commerciële organisaties de exploitatie van cultuuraccommodaties overnemen, waarbij de overheid zich beperkt tot het formuleren van een culturele opdracht en daarvoor een budget meegeeft.

2.3 Nationaal cultuurbeleid: hoofdlijnen en wetgeving

De doelen die de Nederlandse overheid nastreeft met haar cultuurbeleid zijn al tientallen jaren tamelijk constant, hoewel er regelmatig accentverschuivingen voorkwamen. De doelen voor het cultuurbeleid zijn met drie termen te duiden: *kwaliteit*, *pluriformiteit* en *participatie*. De overheid heeft decennia lang de condities geschapen voor de creatie van een hoogwaardig, pluriform aanbod van cultuuruitingen, dat mensen de gelegenheid biedt cultureel te participeren.

Als onderdeel van het streven naar kwaliteit poogt zij bovendien de vernieuwing in de cultuur te bevorderen door die grensverleggende kunstenaars te ondersteunen, die zich (voorsnog) in een te klein publiek mogen verheugen om in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien.

Het gedurende decennia consequent navolgen van deze uitgangspunten heeft de Nederlandse cultuursector tot een van de meeste veelzijdige, pluriforme, en laagdrempeligste cultuursectoren ter wereld gemaakt.

Overigens heeft het cultuurbeleid van het rijk alleen betrekking op organisaties en instellingen die van nationale of internationale betekenis zijn. Het rijksbeleid heeft

derhalve niet tot nauwelijks invloed op de culturele organisaties in gemeenten als Brielle. Wel zijn er enkele wetten die een, zij het beperkte, werking hebben op het lokale niveau:

- De Erfgoedwet 2016. Hierin komen verschillende bestaande regelingen rond het behoud en beheer van de onder- en bovengrondse monumentenzorg samen.
- De Wet tot behoud van cultuurbezit 1985 ter bescherming van het roerende Nederlandse cultuurbezit.
- De Archiefwet 1995, bedoeld om overheden goed te laten zorgen voor hun archiefbescheiden.
- De Auteurswet 1912 die het intellectuele eigendom regelt en beschermt van producten van creatieve inspanning.
- De Mediawet 2008 die onder meer regels stelt aan de verzorging en bekostiging van radio- en televisieprogramma's.

De belangrijkste wet voor gemeenten op het terrein van de kunsten is feitelijk de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De Awb, in het bijzonder de vierde Tranche hiervan, vormt het wettelijk kader voor alle subsidieverstrekking: het belangrijkste beleidsinstrument als het gaat om het cultuurbeleid van kleinere gemeenten.

2.4 Effecten van bezuinigingen

'Meer binding met het publiek, minder afhankelijkheid van subsidies'. Dat was de omslag die het kabinet-Rutte II in het cultuurbeleid wilde maken. In de besluiten over de (verlaging van de) landelijke subsidies in 2013 werd die verandering tot uiting gebracht. De internationale top kon top blijven, op de podiumkunsten en op ondersteunende instellingen werd € 200 mln. bezuinigd en erfgoed en bibliotheken werden zoveel mogelijk ontzien.

Sindsdien laat de praktijk zien dat de landelijke bezuiniging op de subsidies aan podiumkunstaanbieders een stevig effect heeft gehad op de exploitaties van de (altijd door de gemeentelijke overheid gesubsidieerde) theaters en concertzalen. Daarnaast heeft de culturele sector als geheel te kampen gehad met diverse vormen van krimp:

- De gemeenten bezuinigden vanwege kortingen op het gemeentefonds en nieuwe taken op het terrein van (jeugd)zorg, arbeid en participatie.
- De provincies bezuinigden op cultuur (ondersteunings-/spreidingssubsidies).
- De consument heeft bezuinigd op zijn uitgaven, dus ook op zijn cultuurbestedingen.
- Het bedrijfsleven heeft bezuinigd waardoor de sponsorbijdragen terugliepen.

Het gevolg van een en ander is dat de diverse bezuinigingen elkaar in hun effect hebben versterkt. Het netto gevolg van alle kortingen was, dat voor de cultuurproducenten, de cultuurpodia en de overige cultuurinstellingen, de inkomsten daalden. Voor het eerst sinds de jaren '60 van de vorige eeuw namen het aantal bezoekers, het ledental, het aantal inschrijvingen voor cultuurcursussen en -opleidingen en het aantal cultuurproducties vanaf 2012 af. Daartegenover stegen de uitgaven (lonen, energielasten, onderhoudslasten en afschrijvingen et cetera). Behalve de podia hebben vooral de bibliotheken en kunstencentra hiervan last gehad: vooral bij deze organisaties zijn de inkomsten de afgelopen jaren

teruggelopen. De bezuinigingen die de gemeenten hebben doorgevoerd (mede als gevolg van de grote decentralisatieoperaties) waren hier ook debet aan.

2.5 Hoofdpijnen cultuurbeleid van de provincie Zuid-Holland

Uit alles blijkt dat Zuid-Holland zich in 2017-2020 vooral richt op cultureel erfgoed. Een aantrekkelijke leefomgeving en identiteitsbeleving is daarbij de inzet: Hieronder een overzicht van de plannen uit de Beleidsvisie Cultureel Erfgoed en Basisvoorzieningen Cultuur 2017 - 2020.

De visie is een voortzetting en versterking van de lijn in de vorige Beleidsvisie 2013 t/m 2016. Destijds was het motto 'beleving' en 'ontwikkelen' als logisch complement op 'beschermen'. Die lijn wordt nu doorgetrokken onder het motto 'doorontwikkelen'. Het stuk kent drie speerpunten:

1. Een koppeling met eigentijdse functies en nieuwe economische dragers bij restauratieopgaven en herbestemming;
2. een betere presentatie en toegankelijkheid van de archeologische vondsten die aan ons beheer zijn toevertrouwd,
3. het waarborgen van het onderhoud van de molens als dragers van het Hollandse landschap.

Voor het bereiken van deze doelen is incidenteel € 6 miljoen (4 x € 1,5 miljoen per jaar van 2016 t/m 2019) extra beschikbaar gesteld. En wederom is € 8 miljoen (4 x € 2 miljoen per jaar van 2016 t/m 2019) beschikbaar voor de voortzetting van de Erfgoedlijnen.

Aandachtspunt is dat het erfgoed toegankelijk wordt voor een breed publiek. Erfgoedhuis Zuid-Holland krijgt naast schoolprojecten, ook de publiekscommunicatie als taak: Naast scholen worden straks ook erfgoedinstellingen, inwoners en bezoekers van Zuid-Holland op maat bediend met onderwijsprojecten, informatie in de recreatieve sfeer, publieksevenementen en educatieve projecten.

Erfgoedlijn

Een erfgoedlijn is als volgt gedefinieerd: "Een geografische structuur (kust, trekvaart, oude duinenrij, eiland, etc.), die meerdere monumentale stippen met één gemeenschappelijk historisch verhaal verbindt tot één streep of lijn op de kaart. De erfgoedlijnen zijn ensembles van erfgoed, landschap en water, die kwaliteit verschaffen aan de ruimte en beschikken over groot recreatief en toeristisch potentieel". De provincie onderscheidt zeven erfgoedlijnen.

Elke erfgoedlijn wordt uitgevoerd door een erfgoedtafel, bestaande uit verschillende belanghebbende partijen. De rol van de provincie is om de juiste partijen met elkaar te verbinden, zowel binnen als buiten de provinciale organisatie. Naast deze erfgoedlijnen wil de provincie inwoners meer betrekken bij archeologische activiteiten. Gemeenten, musea en archeologische onderzoeksbureaus kunnen hiervoor subsidie aanvragen

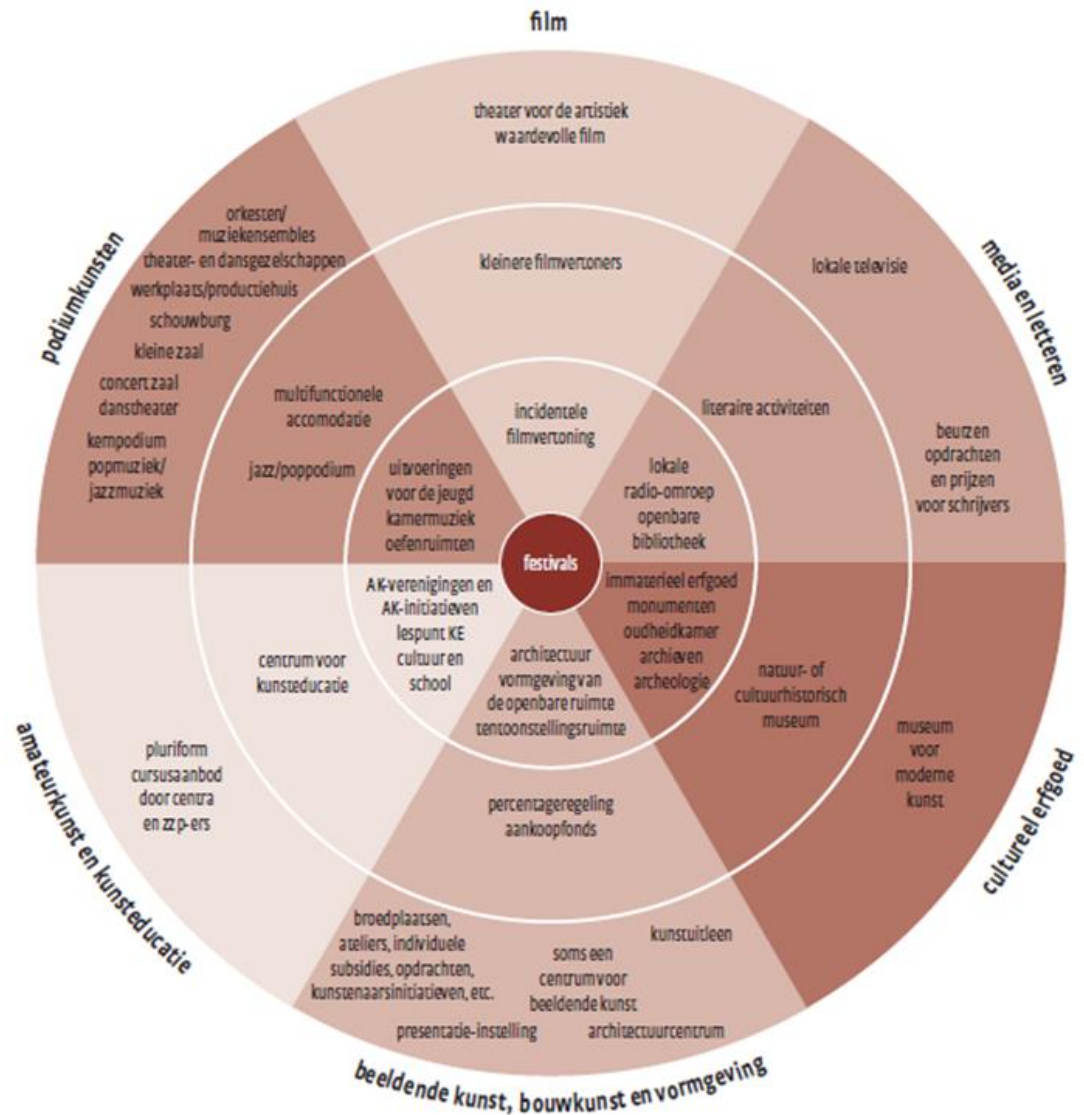
Educatie en participatie

In de vorige nota-periode beperkte Zuid-Holland de taken voor cultuureducatie en – participatie tot tweedelijnsondersteuning. Ook in de huidige periode zet de provincie deze lijn door. De provincie houdt de organisaties Kunstgebouw, Jeugdtheaterhuis, PopUnie en Stichting Educatieve Orkestprojecten met een kleine subsidie (de Basisvoorziening Cultuurparticipatie) in stand. De inhoudelijke aansturing van deze organisaties ligt, aldus de provincie, bij de gemeenten, in de vorm van prestatieafspraken.

2.6 Hoofdpijnen gemeentelijk cultuurbeleid

Gemeentelijke culturele infrastructuur

Om handvatten te bieden voor gemeentelijk cultuurbeleid heeft de VNG in samenspraak met Cor Wijn een ringenmodel ontwikkeld dat door veel gemeenten gebruikt wordt als richtlijn voor de inrichting van de culturele infrastructuur (zie onderstaande figuur uit 2014). In dit model is een indeling beschreven in drie ‘stappen’: kernachtig gemeentelijk cultuurbeleid, uitgebreid gemeentelijk cultuurbeleid en alomvattend gemeentelijk cultuurbeleid. Het model geeft daarmee een overzicht van de basisinfrastructuur voor gemeenten van verschillende grootte. Het model kan als toetsingskader worden gebruikt voor de culturele infrastructuur en het opsporen van eventuele hiaten of juist de aanwezigheid van extra voorzieningen. Die extra voorzieningen, die in principe buiten het ringenmodel vallen, dragen bij aan het onderscheidend vermogen van de gemeente.

In het model is het aantal inwoners het uitgangspunt, waarbij een minimaal takenpakket van de gemeente wordt aangegeven. De grenzen liggen respectievelijk bij tot circa 25.000-30.000 inwoners, tot circa 90.000-100.000 inwoners en meer dan circa 90.000-100.000 inwoners. De vier grote steden worden daarnaast nog als aparte categorie gezien.

Brielle zit met ruim 16.000 inwoners qua inwonertal in de kleinste ring. Het takenpakket dat bij deze schaalgrootte hoort is dat van het 'kernachtige cultuurbeleid'. Dit wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van festivals en een accent op basisvoorzieningen zoals bibliotheek, amateurverenigingen, cultuureducatie, een accommodatie voor uitvoeringen, een plek voor filmvertoningen, lokale omroep, zorg voor monumenten, archiefzorg en aandacht voor welstand en openbare ruimte.

Vergelijken we de culturele infrastructuur van Brielle met wat normaal is voor een kleinere gemeente, dan valt op dat Brielle niet alleen qua aanbod van festivals en basisvoorzieningen rijk is bedeed, maar dat er ook nog eens sprake is van een surplus. Brielle heeft een uitgebreider pakket aan culturele voorzieningen dan de meeste gemeenten kleiner dan 30.000 inwoners. Vooral op het gebied van erfgoed en podiumkunsten heeft Brielle een aanbod dat rijk en divers kan worden genoemd.

Natuurlijk komt dit vooral door de aanwezigheid van het museum, de vele monumenten in de gemeente en de podiumprogrammering (zowel in de Bres als op de buitenpodia tijdens festivals als Brielle Blues en het Big band festival). Soms komen monumenten en festivals/uitvoeringen ook prachtig samen zoals in de Catharijnekerk. Daarbij komt dat de cultuureducatie op de scholen in Brielle al jarenlang sterk is verankerd. Vastgesteld kan worden dat het culturele voorzieningenaanbod in Brielle aanzienlijk rijker is dan in gemeenten van vergelijkbare omvang.

2.7 Cultuurbeleid 2006-2010

De vorige cultuurnota van Brielle had betrekking op de periode 2006-2010. In bijlage 1 hebben wij de speerpunten uit die tijd weergegeven en hebben we in kaart gebracht wat daarvan is terecht gekomen.

Grofweg is de cultuurondersteuning (financieel) in te delen in een aantal categorieën:

- Instellingen die beschouwd kunnen worden als basisvoorzieningen, zoals bibliotheek, museum en theater.
- Ondersteuning van tal van kleinere verenigingen en initiatieven:
 - Structureel bv. de Culturele Commissie Catharijnekerk, Kunstkring Voorne, diverse koren etc.
 - Eenmalige ondersteuning via de Impulsregeling
- Behoud erfgoed: Archief, monumentenzorg, archeologie,
- Cultuureducatie

Geconstateerd kan worden dat, net zoals in veel andere gemeenten, diverse goede voornemens zijn gestagneerd. Gedacht kan worden aan de gebrekkige cultuurparticipatie onder jongeren (ondanks de prijzenswaardige inspanningen van stichting PUSH); prestatieafspraken met het toeristisch platform die in veel gevallen niet gemaakt zijn en het wegvallen van de stadsgalerij. Daar staat tegenover dat er ook veel moois is gerealiseerd. Hieronder lichten we er enkele hoogtepunten uit:

- Het erfgoedgilde is in het leven geroepen,
- Vanuit heel Nederland is er interesse voor het programma 'taal van de kunst';
- Incidentele projectsubsidie is in gang gezet. Culturele instellingen zijn bovendien vaak lovend over de begeleidende houding van de gemeente;
- De bibliotheek is in toenemende mate een plaats van ontmoeting;
- Sinds de herinrichting van het Museum in 2012 is het bezoekersaantal meer dan verdubbeld ten opzichte van 2011;

2.8 Huidige uitgaven voor cultuur

In zijn totaliteit besteedt Brielle in 2017 € 1.449.437 aan kunst en cultuur. Per inwoner is dit € 86, zoals valt op te maken uit de tabel op de volgende pagina. In

vergelijking met andere kleine gemeenten is € 86 een meer dan respectabel bedrag, dat beslist recht doet aan de regiofunctie die Brielle vervult. Overigens is in het overzicht geen rekening gehouden met het eventuele financiële effect van ombouw van de Bres tot cultuurhuis en de invoering van het concept van de Bibliotheek-op-School (zie verder § 3.7).

In bijlage 2 is een nadere specificatie van de Brielse cultuuruitgaven weergegeven. Een belangrijk onderdeel hierbinnen is het museum, dat een substantieel onderdeel van de uitgaven uitmaakt. Het museum maakt onderdeel uit van de gemeentelijke organisatie. De netto exploitatielast van het museum bedraagt in 2017 € 515.312.

In onderstaande tabel hebben we de uitgaven van Brielle afgezet tegen een vijftiental enigermate vergelijkbare gemeenten qua gemeentegrootte, regionale functie en historisch karakter. Deze vergelijking bevestigt de indruk uit § 2.6 dat Brielle een grote inspanning levert waar het gaat om kunst en cultuur.

Gemeente	inwoneraantal per 2016	uitgaven voor cultuur in begroting 2016*	per inwoner
Doesburg	11.336	€ 877.000	€ 77
Grave	12.643	€ 803.000	€ 64
Woudrichem	14.518	€ 556.000	€ 38
Brielle	16.885	€ 1.449.437**	€ 86
Ommen	17.696	€ 825.000	€ 47
Oirschot	18.199	€ 697.320	€ 38
Enkhuisen	18.455	€ 1.292.000	€ 70
Leerdam	20.711	€ 624.000	€ 30
Bloemendaal	22.183	€ 1.011.000	€ 46
Elburg	22.929	€ 1.046.000	€ 46
Sluis	23.639	€ 1.429.000	€ 60
Delfzijl	25.002	€ 1.680.300	€ 67
Culemborg	27.644	€ 2.316.000	€ 84
Hulst	27.323	€ 1.603.000	€ 59
Gorinchem	35.260	€ 2.574.000	€ 73
Goes	37.211	€ 3.071.963	€ 83

*rubrieken kunst/cultuur, media, oudheidkunde/musea, monumenten, bibliotheek. Excl. Archief

**Dit is het begrootte bedrag over 2017

Gemeentelijke uitgaven cultuur

Er is in algemene zin weinig bekend over waar de gemeentelijke uitgaven neerslaan. Het CBS hield dit in het verleden bij, maar is daarmee gestopt. De laatst

beschikbare informatie dateert uit 2010 en geeft een indicatie. Uit onderzoek van RTL Nieuws (onderzoek onder 350 gemeenten) bleek toen dat van alle gemeentelijke kunst- en cultuursubsidies gemiddeld 65% gaat naar de bibliotheken en de centra voor de kunsten (muziekschool en creativiteitscentrum). Aangenomen mag worden dat dit verhoudingsgetal sedertdien niet heel sterk is veranderd. Wellicht is het enigszins gedaald, omdat de gemeenten tijdens de recessie vooral op de kunstencentra en de bibliotheken hebben bezuinigd. Brielle geeft van het beschikbare cultuurbudget zo'n 40% uit aan de bibliotheek- en de kunsteducatiefunctie.

Hoofdstuk 3 Ontwikkelperspectief

De toekomst van de culturele infrastructuur in Brielle wordt mede bepaald door de beleidskaders die in recente periode zijn vastgesteld: denk in het bijzonder aan het Collegeprogramma 2014-2018, het Beleidsplan Historisch Museum Den Briel 2017-2023, het cultuurhuis en bibliotheek op school. Daarnaast zijn er natuurlijk de lijnen uit aanpalende beleidsterreinen zoals het vrijwilligersbeleid, het evenementenbeleid, de Strategisch Economische Visie Brielle en het Koersdocument Sociaal Domein 4 decentralisaties. Ook nemen we het positioneringsonderzoek gemeente Brielle mee. Hieronder geven we de relevante doelen die centraal staan in de diverse beleidskaders en ontwikkelingslijnen kort weer.

3.1 Collegeprogramma

Voor de korte termijn zijn de afspraken over cultuur belangrijk die in het Coalitieakkoord 2014-2018 staan:

- Facilitering van cultuureducatie, met Historisch Museum Den Briel, het Streekarchief VPR en het Briels Erfgoedgilde als dragers.
- Stimulering en facilitering van een gevarieerd cultureel aanbod en cultureel-historische evenementen, met behoud van inzet van de Incidentele projectsubsidie Kunst & Cultuur en met een verantwoorde afweging tussen bereik en middelen.
- Een bibliotheekvoorziening die aansluit bij de behoefte van deze tijd.

3.2 Rol van de gemeente

Een gemeente kan verschillende rollen spelen: ze kan ontwikkelingen zelf initiëren en ten uitvoer brengen, ze kan afwachten wat er uit de samenleving komt en daarop waar nodig inspelen of reageren, ze kan maatschappelijke actoren uitnodigen om een bepaalde rol te spelen en ze kan zich beperken tot het waar nodig faciliteren van ontwikkelingen die zich voordoen. Op het gebied van cultuur is er traditioneel sprake van een wisselwerking tussen het particulier initiatief (bedrijven, stichtingen, etc) dat zaken onderneemt en een overheid die financiert en faciliteert.

Wij kiezen de komende jaren voor een regierol. Niet als gemeente alles zelf doen, maar faciliteren en aanjagen. Juist omdat we vernieuwing willen stimuleren, denken we dat ruimte bieden belangrijk is. Goede initiatieven komen meestal 'van onderop'. Dat is een belangrijk vertrekpunt voor onze culturele agenda.

3.3 Koersdocument Sociaal Domein 4 decentralisaties

Uit het Collegeakkoord en gesprekken met betrokkenen kan worden opgemaakt dat het Koersdocument Sociaal Domein (januari 2014) nog steeds actueel is. Een belangrijke doelstelling in het koersdocument betreft het versterken van de zelfredzaamheid van de inwoners via de vrij toegankelijke ondersteuning (algemene voorzieningen). Hier horen de volgende actiepunten bij:

- Het bevorderen van sociale samenhang, mantelzorg, het vrijwilligerswerk en de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld;
- Waarderen van burgerinitiatieven;
- Stimuleren en waarderen van vrijwilligers;

- Vergroten aandeel van informele ondersteuning ten opzichte van de professionele (formeel) ondersteuning;
- hulp dicht bij onze inwoners organiseren.

Cultuur kan hier een belangrijke rol in vervullen. Cultuur kan mensen bij elkaar brengen, de mentale gezondheid bevorderen en zelfvertrouwen opvijzelen.

3.4 Strategisch economische visie

De Strategische economische visie dateert van december 2009 en is voor Brielle van groot belang. Relevant is de analyse die daarin wordt gemaakt van de positie van Brielle:

Bedreigingen voor de detailhandel:

- concurrentie van Rotterdam, Spijkenisse en Hellevoetsluis
- leegstand; nadelig voor uitstraling
- bereikbaarheid en bevoorrading winkels in binnenstad
- geïsoleerde ligging
- afhankelijkheid van toeristen, recreanten en weekendbezoekers
- beperkt aantal koopzondagen gaat ten koste van de concurrentiekracht van Brielle

Toerisme, recreatie en horeca

Kansen

- (door)ontwikkelen citymarketing
- toenemende behoefte bij mensen aan authenticiteit en kleinschaligheid
- omvangrijk consumentendraagvlak en toeristisch potentieel in regio
- ontbreken 'vergelijkbare' historische stadjes in omgeving
- uitdragen toeristisch-recreatief en cultuurhistorisch karakter (imago-vorming) door samenwerking met andere historische steden en overige gemeenten van Voorne-Putten
- routes en arrangementen rond cultuurhistorie, kunst en cultuur in combinatie met horeca, hotels en detailhandel. Nu al is er een vrij ruim aanbod galeries in Brielle
- themagebonden wandelroutes door Brielle
- culinaire evenementen koppelen aan het cultuurhistorisch profiel ('walking dinner' langs horecazaken, 'picknick aan het water', Middeleeuws Banket, Havenfeest, etc.)
- kwaliteitstoerisme (doelgroep vitale ouderen en gezinnen) en zakelijk toerisme

Bedreigingen

- matige samenwerking partijen voor organisatie arrangementen, routes, evenementen, etc.
- concurrentie van steden met ruimeraanbod detailhandel, horeca en leisure
- productversterking van andere historische vestingsteden in Nederland (Weesp, Naarden, Heusden)
- toenemende concurrentie op toeristisch-zakelijke markt
- stijgend kostenniveau voor horecazaken, afvlakkend prijsniveau
- loslaten cultuurhistorische karakter

- congestie is een bedreiging voor toeristisch-recreatieve bedrijven

De binnenstad van Brielle kenmerkt zich door de geschiedenis (vestingverleden), het vele culturele erfgoed, de sfeervolle en levendige binnenstad, de waterrecreatie en het verblijfsrecreatieve aanbod. In ruimtelijk en functioneel opzicht biedt dit kansen om de economische prestaties van de gemeente een impuls te geven. Onwetendheid en gedeeltelijke onzichtbaarheid doen afbreuk aan het optimaal benutten van de economische potenties van de waarden van de Brielse binnenstad.

Citymarketing

Al in 2009 klonk in de Strategisch economische visie de roep om een (onafhankelijke) centrummanager. Met zo'n manager kan worden ingezet op de promotie van Brielle als toeristische, recreatieve winkelbestemming. Het centrummanagement is hierbij de verbindende factor tussen detailhandel, recreatie, toerisme en horeca.

Anno 2017 klinkt deze roep nog steeds. Het culturele veld is nog altijd versnipperd. De middenstand blijkt vaak niet bereid te investeren in culturele evenementen, terwijl er zoveel mogelijkheden liggen. Het uitdragen van de geneugten die de gemeente te bieden zou nóg meer kunnen gebeuren, waardoor nog meer bezoekers bereikt worden. De toenemende interesse voor cultuurhistorie zet de Brielse mogelijkheden alleen maar kracht bij. Het meer toepassen van Storytelling, het gebruik van (doorleefde, historische) verhalen zou nog een mooie aanvulling zijn. Er wordt veel georganiseerd en de diversiteit is groot, maar de er kan nog veel worden gewonnen door het verbeteren van de samenwerking, uniformiteit en uitstraling. Net als in 2009 zijn dit ook nu nog belangrijke verbeterpunten.. Een centrummanager zal niet de diversiteit van de evenementen vergroten, maar kan wel het rendement van de evenementen kunnen verbeteren in termen van financiële opbrengst en publieksbereik.

3.5 Beleidsplan Historisch Museum Den Briel 2017-2023

Het museum is onderdeel van het gemeentelijk apparaat, anders dan veel andere musea in Nederland, die vaak de stichtingsvorm kennen. Het museum ondervindt veel betrokkenheid van het gemeentebestuur. In 2015/2016 werd het museum verbouwd en geschikt gemaakt voor inwoning van de VVV. Sinds maart 2016 huisvest de ontvangsthal van het museum aan de Markt een VVV I-punt. Toeristen kunnen zes dagen per week informatie opzoeken in de database van de VVV.

Museale presentaties van cultureel erfgoed zijn er ook op andere locaties in Brielle:

- In de Sint Catharijnekerk wordt permanent een presentatie van bouwfragmenten uit de museumcollectie getoond.
- In de Sint Catharijnekerk is elk jaar een gezamenlijke tentoonstelling van museum en culturele commissie Sint Catharijnekerk te zien.
- In een vitrine in Pand 58 aan de Nobelstraat is een maandelijks wisselende presentatie te zien van voorwerpen uit de museumcollectie. Deze presentatie vormde de pilot voor museumpresentaties in etalages van winkels in de binnenstad.

In 2016 ontving het museum in totaal ruim 15.000 bezoekers: 9800 in het museum aan de markt, 3200 in De Stenen Baak, gelegen aan een fietsroute en 2500 bij het het VVV I punt. De museale exposities in de Sint Catharijnekerk en Pand 58 trokken in 2016 naar schatting nog eens 15.000 bezoekers. Het aantal fte dat bij het museum werkzaam is bedraagt 3,5..

Recent besloot het College om een aantal knelpunten bij het museum aan te gaan pakken:

1. De krappe professionele formatie;
2. De kwetsbare organisatie qua vrijwilligers;
3. De effecten van de bezuinigingen in de afgelopen jaren;
4. Het te krappe budget voor marketing, promotie en externe communicatie;
5. De onzichtbaarheid vanaf de weg vanwege tekortschietende bewegwijzering;
6. De tekortschietende mogelijkheid om elders subsidies aan te vragen (omdat het museum tot de gemeente behoort).

In het recente beleidsplan 2017-2023 getiteld 'de Poorten Open' geeft het museum zijn visie weer op het toekomstig functioneren. Centraal daarin staan een streven naar een groter publieksbereik, het vervullen van een centrale, stuwende rol in de stad en een pleidooi voor het integreren van de museummarketing, de citymarketing van Brielle en de eilandmarketing Voorne-Putte. Daarnaast bepleit het museum dat een veelheid aan partijen (erfgoed, cultuur, toeristisch, middenstand, horeca etc.) in een vroeg stadium bij projecten betrokken wordt en zich committeert.

3.6 Cultuurhuis en Bibliotheek-op-School

Op 13 december 2016 stemde de raad in met invoering van bibliotheek op school op vier locaties. Bovendien werd er ingestemd met de realisatie van het cultuurhuis. De investeringskosten bedragen € 854.915.

Onderdeel	Bijzonderheden	Investeringsbedrag
a. bibliotheek op school	Op de 4 locaties de kosten van de collectie, inrichting, automatisering, verhuizing	€ 187.280
b. bibliotheek retail	Verhuiskosten	€ 5000
c. Cultuurhuis	Raming IOB, aanvullende functionaliteiten, onvoorzien	€ 854.915
Totaal		€ 1.047.195

Het totaaleffect op de exploitatiebegroting voor de gemeente ten opzichte van de vroegere situatie is € 33.379

Dukdalf en BRES worden bouwkundig, installatietechnisch en qua interieur aan elkaar gekoppeld en krijgen een centrale ingang.

In de ruimte achter de hellingbaan wordt de jeugdbibliotheek in combinatie met de bibliotheek op school voor de scholen in Zuurland gerealiseerd, de volwassenenbibliotheek komt meer richting de huidige foyer van BRES. Er komt een cultuurplein waar allerlei activiteiten kunnen plaats vinden.

Het is zeven dagen per week mogelijk om kaarten voor zwembad, squashbanen of theater te kopen, banen en zalen te reserveren, boeken te lezen, terug te brengen en te lenen, te internetten, kranten en tijdschriften te lezen, ontmoeting te hebben met anderen, deel te nemen aan activiteiten, folders in te zien of mee te nemen, te kijken naar activiteiten in de sporthal, consumpties te nuttigen etc. Zwembad, sporthal, squashbanen, lokalen en BRES worden gebruikt door scholen, verenigingen, particulieren. De bijna 1000 scholieren in Zuurland komen nagenoeg wekelijks binnen om boeken te ruilen. Alle Brielse kinderen kunnen er terecht voor hun jeugdboeken en (een aantal malen per week) voor de speel-o-theek.

Instemming van alle partijen kreeg het voorstel van de stichting om te komen tot één programmering van cultuur en sport (onderscheiden naar volwassenen en jeugd), incl. de activiteiten van de combinatiefunctionaris cultuur en sport, ook van de activiteiten die de combinatiefunctionaris verricht buiten het cultuurhuis om.

Bibliotheek-op-School (BoS) is een nieuw project, bedoeld om taal- en leesvaardigheid te verbeteren en op een verantwoorde en inzichtelijke manier om te gaan met nieuwe media. Pijlers onder dat beleid zijn:

- collectie dicht bij de kinderen;
- alle kinderen stimuleren tot lezen, m.n. zij die dat vanuit huis niet of weinig meekrijgen;
- doorgaande lijn leesbevordering en mediawijsheid;
- digitale toegangspoort;
- samenwerking tussen leerkrachten van de scholen en de expertise van de bibliotheek

De Brielse schoolbesturen hebben zich hierachter geschaard en zijn bereid tijd, inzet en geld te leveren en hebben met de bibliotheek een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Op vier locaties (binnenstad, Zuurland, Vierpolders en Zwartewaal) wordt een bibliotheek op school gerealiseerd, passend naar de omvang van het aantal leerlingen op die locatie.

De stichting heeft aangegeven dat voor een verdere ontwikkeling van het cultuurhuis draagvlak is bij Brielse organisaties ("Ook de andere eerder genoemde organisaties willen heel graag deel uit gaan maken van het aanbod van het Sport- en Cultuurhuis". Blz. 13).

Tot slot; ook de oude locatie van de bibliotheek, het Arsenaal, heeft nog volop potentie als cultureel brandpunt. De invulling, bijvoorbeeld als expositieruimte, is een optie die wordt onderzocht en bediscussieerd.

3.7 Gebiedsvisie Zwartewaal

In december 2016 is de Visie leefbaarheid Zwartewaal 2030 door de gemeenteraad aangenomen. Uitgangspunt van het stuk is de leefbaarheid en de vitaliteit van Zwartewaal te bevorderen. Uit de gesprekken die wij gevoerd hebben klonk de wens door Zwartewaal meer als toeristische trekpleister te benutten. De visie biedt hier een aantal aanknopingspunten voor.

Hoewel Zwartewaal beschikt over een aantrekkelijk buitengebied (Plas van Heenvliet, Holle Mare, Derryvliet, Blanke Waal en Hillenhoek), is het aantal toeristisch recreatieve voorzieningen beperkt. Zwartewaal heeft een rijke historie en beschikt over drie jachthavens. De recreatieve routenetwerken met omliggende dorpen en steden zijn beperkt of ontbreken soms zelfs.

Door het visserijverleden van Zwartewaal voor het voetlicht te brengen, kan Zwartewaal zich op toeristisch recreatief vlak onderscheiden. Het historisch centrum van Zwartewaal (rondom de haven) vormt hierbij de spil. Het gebied rondom de haven kan in een aantal fasen opgewaarderd worden, waarbij het belangrijk is om initiatieven in samenhang te zien.

Creëren van een trekker

Een eerste stap is het creëren van een trekker op de kop van de haven (het Nettenpakhuis). Daaropvolgend kan nagedacht worden over het opwaarderen van de kade, het herstructureren van de kades en openbare ruimte op het Werfplein en het realiseren van een reguliere vaarverbinding in het seizoen tussen de historische kernen van Geervliet, Heenvliet, Zwartewaal en Brielle. Daarnaast is het belangrijk om het routenetwerk (voor pleziervaart, fietsers en wandelaars) in en rondom Zwartewaal te versterken, uit te breiden en hieraan meer bekendheid te geven. Dit moet op regionale schaal (eilandbreed) worden gezien. Waar mogelijk wordt aansluiting gezocht bij de regionale routestructuren (zoals het 'Rondje Voorne-Putten') en de regionale marketing ("Op Voorne-Putten").

In de visie worden negen (concrete) opgaves geschetst. Met name de vijfde opgave spreekt in het licht van de cultuurnota tot de verbeelding: opwaarderen van het historisch centrum.

Het Historisch Museum Den Briel heeft het idee om op de eerste en tweede verdieping van het Nettenpakhuis (de 'trekker') een dependance van het museum op te zetten dat zich focust op de geschiedenis van met name de visserij in Zwartewaal. Hier is zelfs een projectplan voor geschreven. Het basismateriaal voor dit museum is er. De collectie hoeft enkel te worden opgepoetst. Daarbij is een educatief programma voor (school-)kinderen vrijwel klaar. Het museum zou gerund kunnen worden door vrijwilligers in samenwerking met de Kunstkring Voorne. Zij staan hier welwillend tegenover.

Hoofdstuk 4 Opgaven

In dit hoofdstuk geven we kort de voornaamste opgaven weer zoals die worden gezien door het culturele veld en de gemeente. De culturele organisaties hebben zich hierover uitgesproken in de interviewronde die BMC hield en tijdens de discussiebijeenkomst van 6 juni 2017. Het College heeft zijn uitgangspunten neergelegd in onder meer het Collegeprogramma (zie § 3.1) en de verdere uitwerking hiervan.

4.1 Sterkte/zwakte-analyse

Op basis van de input van de culturele organisaties hebben wij onderstaande sterkte/zwakte-analyse gemaakt met betrekking tot het culturele leven en de culturele voorzieningen in Brielle:

	<i>Positief</i>	<i>Negatief</i>
<i>intern</i>	Kracht • Monumentale en levendige binnenstad • Aansprekend erfgoed • Bevlogen sleutelpersonen • Basisvoorzieningen aanwezig • Breed en divers cultureel aanbod • Leuke festivals • Veel initiatieven van inwoners • Gemeente geeft het museum een impuls	Zwakke punten • De rolverdeling tussen gemeente en particulier initiatief is niet altijd helder • Cultuurhistorisch potentieel wordt niet maximaal benut • Samenwerking schiet soms tekort; organisaties kunnen elkaar soms moeilijk vinden, letterlijk en figuurlijk • Er is weinig sturing op beleidsdoelstellingen
<i>extern</i>	Kansen • Het goede woonklimaat trekt mensen aan • Groeiend toerisme (stedentrips) • Cultuur als middel om participatie te stimuleren • Cultuur als middel om historische gebouwen en locaties beter & vaker te benutten • De gemeente staat er financieel goed voor. • Cultuurhuis heeft veel potentie • Het Arsenal heeft potentie voor (blijvende) culturele invulling • De combinatiefunctionaris zou zich meer op cultuur kunnen richten, ook in het VO.	Bedreigingen • De concurrentie op de vrije tijdsmarkt • Stagnatie en krimp in het achterland • Relatief weinig mensen die als drijvende kracht van nieuwe ontwikkelingen kunnen functioneren • Voorzieningenaanbod in de binnenstad neemt af • Cultuurbeleid van de gemeente is erg op het museum gericht • In het Primair Onderwijs ligt de prioriteit niet automatisch bij cultuureducatie. Dit kan snel in de aandacht wegzakken.

4.2 Thema's

In de gesprekken kwamen diverse problemen en vraagstukken aan de orde. Zonder een uitputtende weergave te willen geven, zijn de voornaamste kwesties de volgende:

- Welke rol moet de gemeente spelen?
- Wat kan worden gedaan om samenwerking te bevorderen?
- Hoe kan de binnenstad aantrekkelijk blijven zodat winkeliers niet wegtrekken?
- Hoe kan het historisch erfgoed van de stad meer over het voetlicht worden gebracht?
- Hoe kan de gemeente culturele ondernemers faciliteren?
- Hoe kunnen kunst en cultuur meer worden ingezet om de kwaliteit van leven van ouderen en andere kwetsbare groepen te bevorderen?
- Hoe kan cultuur meer worden gepromoot?
- Hoe kan de cultuureducatie een impuls krijgen?
- Hoe kunnen culturele instellingen nog meer sponsorgeld binnenhalen?

Wanneer we deze thema's ordenen en relateren aan de swot-analyse, dan ontstaat het volgende raster met thema's die kunnen dienen als kapstok voor de op te stellen culturele agenda:

Doelstellingen (wat te doen voor wie)	Instrumenten *)	Concrete acties	Actoren
Inwoners en ondernemers binden aan Brielle	De binnenstad aantrekkelijk maken		
Inwoners optimaal laten participeren in uitingen van kunst en cultuur	Waar mogelijk drempels verlagen		
Cultuureducatie stimuleren (creativiteit bij de jeugd stimuleren; talentontwikkeling bevorderen)	Cultuur betrekken bij het primair en voortgezet onderwijs		
Ouderen en kwetsbare groepen ondersteunen	Participatie bevorderen en eenzaamheid bestrijden		
Toeristen aantrekken en vasthouden.	De rijke cultuurhistorie van Brielle benutten		

*) De hier genoemde instrumenten gelden als voorbeeld. Deze lijst kan in de culturele agenda verder worden uitgewerkt.

Wij stellen voor om de Culturele Agenda op te stellen langs deze lijnen, waarbij de agenda actiegericht moet zijn en zoveel mogelijk concrete doelen moet hebben.

Bijlage 1 De cultuurnota 2007-2010: de speerpunten en wat ervan terecht kwam

Speerpunten 2006-2010		Situatie 2017
1. Behoud en ontsluiting cultureel erfgoed; (par. 3.3.)	• behoud van de vestingwerken; • voeren van een actief en stimulerend monumentenbeleid; • behoud van het museum en het streekarchief als belangrijke hoeders van ons cultureel erfgoed; • archeologische vondsten onder de aandacht brengen van een breed publiek.	Wat gaat goed? • Vestingwerken zijn behouden. Bastions worden zelfs ontsloten • Monumentenbeleid is stimulerend. Er wordt al erg veel georganiseerd om monumenten beleefbaar te maken. Ook voor jeugd • Erfgoedgilde is er in het leven geroepen Wat kan er beter? • Archeologische vondsten onder de aandacht brengen van een breed publiek. • Trekkers nodig voor archeologie
2. behoud en ontwikkeling van kunst- en cultuur- en erfgoededucatie (par. 3.4);	• Om ons kunst-, cultuur- en erfgoededucatiebeleid te realiseren is het belangrijk dat alle partijen met elkaar <u>samenwerken</u> en dat de gemeente duidelijk aangeeft wat zij wil en kan faciliteren. • Hiertoe dient oa in gezamenlijkheid een <u>naschools activiteitsaanbod</u> samengesteld te worden.	Wat gaat goed? • Het geïntegreerde educatieve programma 'Taal van de Kunst' is succesvol. Vanuit heel Nederland is er interesse geweest voor deze aanpak, die is gericht op de schoolgaande jeugd. Het is onderdeel geworden van het stimuleringsprogramma 'Cultuureducatie-met-Kwaliteit.' Wat gaat minder goed? • De animo bij de scholen voor het aanbod van CmK kan nog verbeterd. • Het naschoolse aanbod vergt nog extra inspanningen, ook in de samenwerking tussen organisaties.
3. Een gedifferentieerd en vernieuwend aanbod (par. 3.5)	Kunst heeft ook een intrinsieke waarde. Via <u>incidentele projectsubsidie</u> stellen we dit veilig. Doel is de productie en de ontwikkeling van zich veranderende en nieuwe kunstzinnige en culturele activiteit tijdelijk te stimuleren en te ondersteunen.	Wat gaat goed? • Culturele instellingen zijn vaak lovend over de begeleidende houding van de gemeente.
4. Kunst en cultuur voor en door Briellenaren incl. amateurkunst (par. 3.5)	• Wij willen kunst en cultuur concreet stimuleren door het instellen van een <u>cultuurparticipatiefonds</u>. Dit fonds is te zien als tegenhanger van	Wat gaat goed? • Gerealiseerd maar ook weer snel afgebouwd. Dat laatste is de Rotterdampas geworden. • Cultuurweb Brielle is mooi geworden

	de impulsregeling. • Mogelijk vindt ondersteuning plaats door middel van een website waar bewoners ideeën uit kunnen wisselen. • Het voorstel is daarnaast om een <u>introductieaanbod</u> te laten ontwikkelen op basis waarvan inwoners een proefles kunnen nemen, met korting een rondleiding door het museum, de stadsgalerie of de stad kunnen krijgen.	Wat gaat minder goed? • Nog niet iedereen weet de website te vinden • Cultuurparticipatie onder jongeren kan nog wel een impuls gebruiken. • Het introductieaanbod is nog niet van de grond gekomen.
5. Kunst en cultuur als toeristisch product (hfdst 4)	Met het toeristisch platform (ondernemers en marketeers) willen we <u>prestatieafspraken</u> opstellen over hun inspanningen voor het ondersteunen en stimuleren van cultuurtoerisme en recreatie.	Wat gaat goed? • Cultuur is wel ingezet ter bevordering van toerisme. Wat gaat minder goed? • De prestatieafspraken kregen in veel gevallen geen of beperkt gehoor.
6. Het culturele verenigingsleven ondersteunen door goede randvoorwaarden te scheppen (hfst 5)	• Informatie en advies • Organisatorische en bestuurlijke ondersteuning (via servicepunt vrijwilligerswerk); • Coördinatie van het aanbod • Subsidieverstrekking (zie hierboven)	Wat gaat goed? • Veel beweging richting kunst en cultuur. Wat gaat minder goed? • Niet stevig geborgd.
Bibliotheek	• Wij zullen zoveel als mogelijk aansluiten bij het regionale bibliotheekbeleid, maar willen wel, indien dat wenselijk is, afspraken maken die bijdragen aan de lokale behoefte. Wij vinden het belangrijk hierbij ook nadrukkelijk de <u>dienstverlening in de kleine kernen</u>	Wat gaat goed? • De bibliotheek is in toenemende mate een plaats van ontmoeting Wat gaat minder goed? • Het educatieve aspect blijft achter

	<u>Vierpolders en Zwartewaal te betrekken</u>	
Historisch Museum Den Briel	• Belangrijke taak is weggelegd voor het museum in het <u>vergroten van de cultuurparticipatie</u> van onze inwoners en met name van onze jeugd. Het museum dient in dit kader nieuwe doelgroepen te bereiken. De presentatie van de collecties zal hierbij afgestemd dienen te worden op de belevingswereld van de diverse doelgroepen. • Wij willen als gemeente (nieuwe) <u>samenwerkingsverbanden</u> tussen het museum en andere maatschappelijke en onderwijskundige organisaties bevorderen. • Er moet gewerkt worden aan het behoud of zelfs het <u>vergroten van de aantrekkelijkheid</u>.	Wat gaat goed? • Sinds de herinrichting in 2012 is het bezoekersaantal meer dan verdubbeld ten opzichte van 2011. • Herinrichting museumdepots; • Herinrichting tot een museum met een landelijk aansprekend thema, nl. de Tachtigjarige Oorlog; • Museumcollectie online via museumwebsite en de Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed. Wat gaat minder goed? • In het museumbeleidsplan staan zes knelpunten geformuleerd (inclusief voorgestelde oplossing) • De werkzaamheden van de verschillende erfgoedinstellingen / afdelingen zijn tot nog toe veelal op de eigen doelstellingen gericht • Zie voor de bespreking van het museumbeleidsplan paragraaf 3.6 • De bovenverdieping van het nettenpakhuis is nog altijd niet heringericht.
Streekarchief	• Zorgvuldig beheren cultureel erfgoed • Toegankelijk maken cultureel erfgoed	De werkzaamheden van de verschillende erfgoedinstellingen/afdelingen zijn tot nog toe veelal op de eigen doelstellingen gericht
Stadsgalerij	De komende periode willen wij bekijken of de organisatie van exposities van de Stadsgalerie anders geregeld kan worden zonder dat de functie die de stadsgalerie voor kunstenaarsverenigingen heeft, niet verloren gaat.	Dit is niet van de grond gekomen
Stichting Brielle, stad van kunst en cultuur	De gemeente heeft voor een aantal culturele taken reeds professionals in dienst. Binnen ons nieuwe kunst- en cultuurbeleid willen wij deze professionals inzetten	Wat gaat goed? • Ondanks een krappe bezetting neemt de Stichting ontzaglijk veel op zich. Als het gaat om publieke initiatieven is de Stichting een spin in het web. De stichting ondersteunt initiatieven

	voor de volgende taken: • Programmeren theaterprogramma • Ondersteuning • Coördinatie cultuuraanbod	van burgers, brengt geïnteresseerden bijeen en informeert over (subsidie) mogelijkheden; • Het programma-aanbod van het theater wordt geprezen • Raadsbrede steun voor het Cultuurhuis • Zowel het Cultuurweb als Leve de Vesting hebben gedurende 2016 te maken gehad met een forse stijging in het aantal bezoekers per maand Wat gaat minder goed? • De rolverdeling tussen gemeente en particulier initiatief is niet altijd helder • Sponsoring binnenhalen

Bijlage 2 **Gemeentelijke uitgaven voor cultuur**

Subsidiestaat 2017	<i>bedragen in €</i>
Stichting Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta	361.140
H.O.V. Libertatis Primitiae	4.340
culturele commissie St. Catharijnekerk	3.355
vrienden Brielsche carillon	2.750
Voorne's dameskoor	440
St. Brielle Kunst en Cultuur: theater	75.078
St. Brielle Kunst en Cultuur; kunst en cultuur & open monumentendag	116.521
Polderpoëzie	750
Brielle klassieke thema's	1.500
Folkclub Brielle	1.000
Kunstkring Voorne	3.905
Muziekschool	12.173
jeugdtheaterschool Hofplein	11.222
LINQ media	9.800
Molenstichting	4.385
Delta Swing Band	600
stimuleringsregeling	14.161
subtotaal subsidies Kunst en Cultuur	€ 623.120
Onderhoud kunstwerken	15.560
beeldende kunst anderszins	4.500
kapitaallasten kunst en cultuur	100.000
Streekarchief	80.842
kosten tbv de 1 april - viering	20.000
deelname aan de Nederlandse vestingsteden	15.000
Combinatiefunctionarissen cultuur en sport	75.000
Netto exploitatielast Historisch Museum *)	515.312
Totaal	€ 1.449.437

*) Het Historisch Museum maakt onderdeel uit van de gemeentelijke organisatie. Dit betekent dat de kosten meelopen in het totaal van de gemeentelijke apparaatskosten.

Bijlage 3 **Overzicht van geïnterviewde personen**

Ter voorbereiding van de bijeenkomst met het culturele veld d.d. 6 juni 2017 hebben wij met de volgende personen gesproken:

K. van den Akker	Kunstkring Voorne
S. Tuinman	Kunstkring Voorne
T. Brosky	Jongeren centrum Push
K. van Driel	kunstschilder en ontwerper
R. Groen	Adviescommissie cultuursubsidies
M. Holtrop	Historisch museum Den Briel
C. Kradolfer	Stichting Kunst en cultuur Brielle
R. de Bot	Stichting Kunst en cultuur Brielle
W. Meyboom	Culturele commissie Catharijnekerk
A. Moree	Muziekschool Voorne
N. de Bruin	Muziekschool Voorne
A van Oers	Beleidsadviseur erfgoed gemeente Brielle
M. van Rooijen	Culturele stichting Voorne "Villa Schoutenhoek"
G. Schillevis	Bibliotheek Hellevoetsluis
J. Wessels	beleidsadviseur Kunst en cultuur gemeente Brielle